Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1312 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՄԱՅԻՍ 1888 (Ն· Տ·) 30 ՄԱՅԻՍ 1888 19 ՐԱՄԱԶԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱԽԱԿԱՆ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-Խան

وارده‌لر اداره‌سی نورادونكيان خانده غلطه‌ده‌ده‌علیه‌ده‌

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han ,Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան գնահատեան արժէք	160
» » Վեցամսեայ »	80
» » Եռամսեայ »	40
Դուռառաց » եւ տեղական Թղթատարով տարեկան »	240
Դուռառաց համար եւ տեղական Թղթատարով վեցամսեայ »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուռս ղրկուած յրատարակչական ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրատիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 18 ՄԱՅԻՍ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Մեր երեկի թուով ծանուցուած էր թէ Իտալիոյ Ներկայոյին անդամ Կոմս Զիփրիանի, որ վերջերս մեռաւ, կտակաւ յանձնարարած է իր դաւակաց Ֆրանսական հպատակութիւն ընդունիլ· «զի Իտալիա ո՛չ եւս արժանի է որ իրեն ծառայենք, քանի որ ուրացած է զՔրիստոս՝ Դերմանիոյ Հէռ դաշնակցելու համար»·

Այս և ուրիշ շատ մը իրողութիւններ օրական կարեւորութիւն կուտան Իտալիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց ձգտեալ վիճակին· Այնարտ զարմանօք կը տեսնէ իրարու ցմփոր բարեկամ մեալ սահմանուած այն երկուց ազգաց հետզհետէ իրարմէ պաղիլը·

Մ՚ԼԷՐԷՐԼԱՆԻ Ալֆրէդ անուամբ նոր հանդէսմը կը հրատարակուի Փարիզի մէջ, նպատակ ունենալով տնտեսական և քաղաքական դաշնակցութիւն մը յառաջ բերել Սպանիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Ցունասանի և արեւելեան ազգաց միջեւ· Իտալացի ծերակուտական Ալֆիէրի Մարբիզը, (որ կինն է հրաշակաւոր Բաւուրի եղբօրդուստրն ու ժառանգն,) նամակ մը գրելով սոյն հանդիսի տնօրէնին, կը բացատրէ թէ ինչո՛ւ համար Իտալիա պաղած է Ֆրանսայէն·

Ալֆիէրի Մարբիզը կ՚ըսէ· «Բոլորովին պնա է կարծել թէ Ֆրանսայի նկատմամբ բռնուած քաղաքականութեան մասին անհամաձայնութիւն կայ Իտալեան Կառավարութեան և Ժողովրդեան միջեւ· Երկուքն ալ համամիտ են պահպանելու այժմեան հաստատութիւններն և եւրոպեան պատերազմի առաջքն առնելու· Գերմանիոյ հետ կնքեալ դաշնակցութիւնը շատ ժողովրդական է Իտալիա, նախ, որովհետեւ միշտ հաճելի է հզօրագունին դաշնակից լինել· և յետոյ, որովհետեւ Իտալեան ժողովուրդն իւր պարզ ողջմտութեամբ կ՚ըսէ· «Գերմանիա խաղաղութեան կը բաղձայ պահպանելու համար զոր ինչ ձեռք բերած է· իսկ Ֆրանսա պատերազմ կ՚ուզէ, ձեռք բերելու համար զոր ինչ կորուսած է»· Անկարելի է հերքել այս տրամաբանութիւն·

«Կը ցաւագոմուի տնտեսական և առեւտրական ինդրոյն վրայ հաւանութիւն Միջերկրականի ազգաց մէջ· Բայց այս մասին տգէտ և նախապաշարեալ հասարակութիւնն Հռոմի Կառավարութենէն աւելի պաշտպանդրութեան (կամ մաքսերու բարձրացման) կուսակից է· Ժողովուրդը միջին կարգադրութիւններ չի հասկնար, և պաշտպան-դրութեան կուսակիցներուն դէմ հանուելիք միակ դաղափարն է մաքսային միութիւն պարզապէս, մանաւանդ հողագործութեան և արդեւդործութեան մասին· Բայց այս խնդրոյ վրայ Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջև հաւանութեան կուսակիցք պարտին թէ Իտալիա, ժամանակէ մ՚ի վեր, ո՛րչափ դիւրազգածութիւն կը ցուցնէ Ֆրանսայի ամեն մէկ ըրածին դէմ, ո՛րչափ կը մեծցունէ՝ փոխանակ հարթելու՝ Ֆրանսայի հետ ծագած ամեն դժուարութիւններն, և ո՛րչափ փութանոութեամբ կը գրգռուին իտալեան ժողովրդեան հակակիր զգացմունք ընդդէմ Ֆրանսայի, կը յիշեմ Իտալացի գրնդապետին խօսքերը, զոր Ֆրանսա լաւ կ՚ընէ ի միտ առնուլ»·

* * *

Իտալիոյ բարեկամութեան կորուստը Ֆրանսայի համար դժբախտութիւն մ՚է· Եւրոպեան Տէրութեանց մէջ Իտալիա միայն կրնար անկեղծապէս բարեկամ և դաշնակից լինել Ֆրանսայի· և Ֆրանսացի քաղաքագէտը ո՛չ իսկ Իտալիոյ բարեկամութիւնը պահել կրցան· Իտալիոյ համար Ֆրանսայի դէմ դառնալ ապերախտութիւն է, բայց անպատճառ դժբախտութիւն մը չէ· զի Աւստրիոյ և Գերմանիոյ հետ դաշնակցելով Նիլիական աւելի մեծ առաւելութեանց յոյս կրնայ ունենալ Իտալիա, քան Ֆրանսայի հետ դաշնակցելով· Ֆրանսացիք հիմակ իրենց բոլոր յոյսը դրած են Ռուսիոյ դաշնակցութեան վրայ· Բայց եթէ Ռուսիոյ հաճոյ երեւելու, ռուս Ինքնակալութեան ամեն քմահաճոյքը փարիսելու, և Ռուսիոյ արեւելեան քաղաքականութեան նպաստելու համար իրենց ցուցած փութաջանութեան մէկ տասներորդ մասը ցուցնէին Իտալիոյ բարեկամութիւնը պահելու, Ֆրանսացիք շատ աւելի բնական և շատ աւելի պատուաւոր դաշնակցութիւն մը կրնային գտնել իրենց դրացի ազգին կողմէ· Ֆրանսացի հրապարակագիրը ու գործիչը նախամեծար համարեցին սակայն ծաղրել Իտալիոյ ոյժն եւ Իտալիոյ պետական մարդոց կարողութիւնն, և այժմ հիւսիսային Ինքնակալութեան առջեւ խոնարհելու հարկին մէջ կը գտնուին· Պատերազմի մէջ, Իտալիոյ թշնամութիւնն աւելի վնասակար կրնայ լինել Ֆրանսայի, քան Ռուսիոյ կասկածելի բարեկամութիւնն՝ օգտակար· Գերմանիա երբ Ֆրանսայի հետ չափուելու պէտք զգայ, կրնայ չէզոքացնել զՌուսիա, Արեւելից կողմէ կարեւոր զիշումներ ընելով· մինչ Իտալացւոց մէջ խորապէս կը տոգորուի Ֆրանսայի վրայ յաղթութեան մը ազգային վիրաւորեալ զգացման գոհացում տալու գաղափարն· Իտալիոյ մէջ, ժողովո՛ւրդն է որ Ֆրանսայի դէմ կը դառնայ, մինչ Ռուսիոյ մէջ, Ինքնակալին շուրջը գտնուող քաղաքական գործիչներն են որ Ֆրանսայի դաշնակցութիւնը խրտուիլակ մը կ՚ընեն՝ պարզապէս Ռուսիոյ արեւելեան քաղաքականութիւնն յառաջ վարելու համար·

Վիէննայի հրէատեաց խառնվայոյզ Դերմանաց «Պահակն Ռէն գէտի» ազգային երգն իրենց նշանաբան ընտրած լինելով, Վիէննայի ոստիկանութիւնն արգիլեց այս երգն հրապարակաւ երգել·

—Վիէննայի լրագիրք մասնաւոր կարեւորութիւն մը կուտան Սելանիկի մէջ աւստրիական դրամագլխոյ օգնութեամբ դրամատան մը հաստատման, որ իւր բաժնեթղթոց քանակութիւնը 15 միլիոն ֆր·ի բարձրացնելու արտօնութիւն ստացած է Օսմ· Կառավարութիւնն, և որոյ դեր-տնօրէնը բնիկ Թուրքիացի պարոն լինել·

—Աւստրիոյ անգլիական գաղթականութիւնը ոմանք կը շարունակեն մերժել չինացի գաղթականներն, որով Լոնտոնի Կառավարութիւնը շատ դժուար դիրքի մը մէջ կը գտնուի Բեթինի Կառավարութեան հանդէպ· Սա կրնայ ըսել Անգլիացիներուն· «Եթէ օտարականներն երկրէն վտարել ներելի է, ինչո՞ւ համար ինձ դէմ կը կանգնիք երբ Եւրոպացիներն երկրէս կը վռնտէի· Իսկ եթէ անները ներելի է, ի՞նչպէս թոյլ կուտաք որ ձեր աւստրալեան գաղթականութիւնը վռնտեն մեր չինացի ազգակիցները·» Մեծն Բրիտանիա ծայրագոյն Արեւելից կողմէ Չինաստանի բարեկամութեան մեծ կարեւորութիւն կուտայ, ի պաշտպանութիւն իւր հնդկական և ասիական շահուց· Ռուսիա առիթ մը կը փնտռէ Չինաստանն Անգլիայէն պաղեցնելու· Լորտ Սալիսբրի երկու կրակի մէջ տեղ կը գտնուի ուրեմն· Մի կողմէ Աւստրալիացիք կը պոռան թէ չինացի գործաւորը կ՚արշաւեն իրենց մէջ· և իրենց հացը կը խլեն, միւս կողմէ Չինաստան կը ըսպառնայ հականգլիական ընթացք մը բռնել, եթէ Անգլիացիք մարդկօրէն չվարուին Չինացւոց հետ·

—Վիքտորիա կայսրուհին դիտաւորութիւն յայտներ է 1889 թ· Փարիզեան Արուեստանդէսն այցելելու ծպտեալ· Կայսրը չէ հաճառակեր, այնպէս որ, ըստ ամենայն հաւանականութեան, առաջիկայ տարի Դերմանիոյ Կայսրուհին և իւր դստերքը Փարիզ պիտի երթան եղեր· — «Դերմանիոյ Կայսրուհի՞ն· Բայց, առաջիկայ տարի, ո՞վ պիտի լինի «Դերմանիոյ Կայսրուհի՞ն»·

—Ներկայիս նախորդ վարչապետ Պ· Ռիսդիչ, Սելանիկէ վերադարձին, ուր գացած էր երկաթուղեաց բացման առթիւ· Վրանիայի կայարանին մէջ հանդիսաւորից մեծ ցոյցի մը առարկայ եղաւ ժողովրդեան կողմէ·

—Սելանիկի երկաթուղւոյն բացումը նկարագրելով անոնցմէ մէկը, Թաղին Վիէննայի Թղթակիցը կը ընդգծէ իրը թէ Թուրքիոյ կողմէ ցոյց տրուած տհաճութիւնն այս արեւելեան գիծերու բացման դէմ· Կը պնդէ թէ այս արեւելեան գիծեր Թղթատարութեան և արագ ուղեւորութեան համար օգտակար չպիտի լինին, քանի որ շոգեկառքերը գիւղերը չպիտի բանին·

—Երկրին Սուլթանական առնուած եւրոպեան լրագիրք կը հրատարակեն Պուլկարաց Էկզարքին կողմէ առ Բ· Դուռն մատուցեալ ընդարձակ ծանուցագիրն, որով Մակեդոնիոյ պուլկար Մեթոդիստներուն հաստատումը կը խնդրուի, և այս խնդրուածքին ցարդ զլացուելուն պատճառաւ այն կողմանց Պուլկարներուն կրած եկեղեցական դժուարութիւնները կը բացատրուին· Նոյն լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Էկզարխն, եթէ Բաժանէն եւրոպը նպաստաւոր պատասխան մը չընդունի, մտադիր է եղեր մեկնիլ Կ· Պոլսէ և Պուլկարիա քաշուիլ, իւր դիրքն անհանդուրժելի համարելով· Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ պուլկար ժողովուրդն յոյն կղերին իշխանութեան ենթարկուած մնալով շատ կը նեղուի եւ դեր, և Էկզարխն եթէ այս Պուլկարաց համար պուլկար մեթոդիստներ հաստատել տալ չյաջողի, պիտի դադրեցնէ յոյն կղերին դէմ պայքարն, եւ յուսահատ պիտի քաշուի եղեր· Այս առթիւ իբրեւ գոհացուցիչ պարգեւ մը կը ծանուցուի թէ ի Սելանիկ բազմական կասկածներով ձերբակալուած Պուլկարք արձակուած են, եւ զինուորական իշխանութեանց հրաման տրուած է առաւելագոյն ուշադրութեամբ հսկել սահմանագլխոց վրայ·

—Պարէզրնայի Արուեստահանդէսին բացման հանդիսին մէջ հետաքրքրութեամբ դիտուած է թէ երեսայ թագաւորն հանդիսի մեծ դահլիճին մէջ թագին մէջ նստած էր, իսկ Խնամակալ-Թագուհին անոր ձախ կողմը կը կենար ոտքի վրայ, Էտինբուրկի Դուքսն ալ՝ աջ կողմը· Կարծես թէ փոքրիկ մանկին իւր կատարած դերին կարեւորութիւնը կը զգար· զի մինչեւ վերջն հանդարտ կեցաւ և բնաւ չլացաւ·

—Թագին Կ· Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ· «Որովհետեւ այսօր (մայիս 19) տեղի կ՚ունենայ Վրանիա Սելանիկի գծին բացման հանդէսը, պէտք չէ հետեւցնել թէ ուղեւորը անմիջապէս կրնան օգտիլ այն գծէն նոր հանգստութեամբ և դիւրութեամբ որով կ՚օգտին ուրիշ եւրոպեան գծերէ· Ժամանակ մը յապաղութիւններ, անհանդստութիւններ և նեղութիւններ պիտի կրեն ուղեւորը· ուստի, լաւ կ՚ընեն եթէ այդ գծին վրայ ճամբորդել սկսելէն առաջ սպասեն որ շոգեկառաց երթեւեկը կանոնաւորուի· Բացման հանդէսին ի Սելանիկ և ո՛չ թէ սահմանագլխին մօտ միացման կէտին վրայ տեղի ունենալուն պատճառը սա է թէ սահմանագլխին Թուրքիոյ կողմը պատշաճ կայարան կամ պատսպարան չէը շինուած· Վառնայի գիծն այս եղանակիս համար նախընտրելի է, և դեղեցիկ եղանակին մէջ ծովային կարճ ուղեւորութիւն մը (Վառնայէ ի Կ· Պոլիս) օգտակար է երկաթուղւոյ երկար ճամբորդութենէն եղեր·» — Կ՚երեւի թէ բոլոր Թղթակիցք խօսք մէկ ըրած են Սելանիկ Վրանիայի գծին վրայ լաւ չխօսելու համար·

—Ամեն եւրոպեան Համալսարանք պատուիրակութիւններ պիտի ղրկեն ի Պոլոնիա (Իտալիա), տեղւոյն Համբաւաւոր Համալսարանին հաստատման ութերորդ հարիւրամեակը տօնելու· Ֆրանսայի Համալսարանին կողմէ պիտի ղրկուի Պ· Ռենան· Դերմանական Համալսարանը, որը միջին դարուց մէջ բաղմաթիւ ուսուցչապետներ առած էին Պոլոնիոյ Համալսարանէն, շատ մը պատուիրակութիւններ պիտի ղրկեն· Ուսուցչապետը և ուսանողը հոն պիտի երթան իրենց աւանդական զգեստներով, և Համալսարանը պիտի ներկայացուին պատմական մեծ թափորի մը մէջ, իրենց հիմնարկութեան թուականին կարգաւ· Ամէնքի Համալսարանն իսկ մեծ պատրաստութիւններ կ՚ընէ դպրութեանց և գիտութեանց այս չքեղ հանդիսին առթիւ· Պոլոնիոյ Համալսարանին անդամոց կողմէ Կ· Պոլիս ղրկուած գիր մը կը հարցունէ Օսմանեան Համալսարանաց և անոնց Տնօրէններուն անունները, զորս Պոլոնիոյ Համալսարանին Ներկայոյսը կ՚ուզէ եղեր հրաւիրել այս հանդիսի·

—Կապերտագործութիւնն արեւելեան մեծ արուեստ մ՚էր, և ահա զայն եւս գողնալ կ՚ուզուի· Փեդերսպուրկէ անգլիական լրագրերուն կը հեռագրուի հետեւեալը·

«Ֆինլանտացի մը, Ռունէն անուն, երկու տարի յառաջ ռուս Կառավարութեան ծախիւբ Արեւելք ղրկուած էր պարսկական կապերտագործութեան գաղտնիքն իմանալու, զոր արեւելեան կապերտագործք մարդու չեն յայտներ· Ռունէն եկաւ գնաց Արեւելքը իրբեւ հասարակ բանւոր ծպտեալ, և շատ մը ուներն ճիգերէ յետոյ, Իսպիրի մոտ փոքր տեղ մը կրցաւ ընդունուիլ կապերտագործներու քով, և տեղեկացաւ կապերտ գործող ոստայնանկներուն գրութեան, և անոնց գործեաց ընթացքին կարգութիւնն ըրաւ· Ասոր համեմատ, Ֆինլանտիոյ մէջ պարսկական կապերտի գործարան մը բացուեցաւ, և կարեւոր արդիւնքներ կ՚ակնկալուին արուեստի այս նորահաստատ ճիւղէ·»

—Վալլէսի Իշխանին կրտսեր որդին ձօրձ Իշխան սիրահարուեր է անգլիական ազնուականութեան պատկանող օրիորդի մը զոր կ՚ուզէ կնութեան առնուլ, և որ նմանապէս սիրահարուեր է իրեն· Բայց արքայական գերդաստանը բոլորովին կը հակառակի սոյն ամուսնութեան· զի օրիորդը, թէև ազնուական, բայց անկուտի է, դրամածիս չունի, և ի վեր քան զամենայն, տկարակազմ է եղեր·

*—Ռուսական դիւանագիտութիւնն, որ շատով կ՚ամաչեցի * ռուսն սրատաչութեան մասնուեր է ըսելով թէ Փարիզի Ժիմնազ թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի Կոպոյ Սոպոյ անուն թատերախաղ մը· Խաղուն հեղինակը խորհրդաւոր անձնաւորութիւն մ՚է· Կին մ՚է, ի Փարիզ բնակեալ, և Արի Էսիլա անուան ներքև կը աքօղէ Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին ազնուական տիկին մը· Արի Էսիլա, որ գրական ճաշակով և ուրիշ պատճառներով ալ գրական ասպարէզին մէջ մեծ է, ունի քանի մը հրատարակեալ գործեր, Roland, Le Roi de Thessalie, Une Altesse Impériale, որք շատ ուշադրութիւն գրաւած էր, քանի որ Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին ներքին կենաց մանրամասն նկարագրութիւնը կ՚ընեն· Որովհետեւ հեղինակը մնած է այնպիսի ընկերութեան մը մէջ ուր հասարակ մահկանացուք չեն կրնար թափանցել, և չի վարանիր այն խորհրդաւոր ընկերութեան գաղտնեաց տեղեկացնել իւր ընթերցողներ, ռուսական դիւանագիտութիւնը կը վախնայ թէ Արի Էսիլա Ռուսիոյ կայսերական պալատն կեանքէն առնուած այնպիսի տեսարաններ չպարզէ թատերասէրներուն մոտ որոնք գաղտնի մնալու են· Ուստի Ռուսիոյ դեսպանութիւնն Փարիզի ռուս դեսպանը խնդրեր է L'Officier Bleu անուն նոր թատերախաղին արգելումը· Տեսնենք թէ այս ձգնումի ինչ ազդեցութիւն պիտի ընէ հանրապետական ազատ վարչութեան մը վրայ·*

—)(24)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Վարժապետին ընտանիքը, մանաւանդ Աստղիկ, շատ դոհ էին եղած Նահապետեանց այս կարգադրութենէն· Խեղճ աղջիկն ամօթէն պիտի մեռնէր եթէ Նահապետեանց մեծարոյ հիւրերն իւր նշանը բերելով վեր ելնէին իւրեանց տան սանդխան խարխուլ ու ճարճատող ատիճաններէն, որոց բոլոր արժանիքն իրենց մաքրութեան մէջ կը կայանար միայն·

Հինգշաբթի օր մը Պատրիարքարանի մէջ մեծ հանդիսիւ կատարուած էր Արամ Նահապետեանի նշանախօսութիւնն ընդ Օր· Աստղիկ Ֆիէրէնեան·

Վարժապետն իւր աղջկան նշանախօսութեան համար իւր կողմանէ եօթն վիպներու ընդբելեաց ցանկ մը պատրաստած էր նախապէս, որոց միոյն համար միայն Արամ պիտի տար իւր վէրնն, ու Արամ ընտրած էր այդ եօթնանուն ցանկէն գրագէտ մը, ուստեղծ արքունի վարժարանաց մէջ·

Տեղի ունեցած էր այդ նշանաուութիւնն, եւ վարժապետն որ ըստ սովորութեան ներկայ չէր գտնուած այժմ իրը աղջկան հայր, նոյն օր անձկանօք սպասած էր իւր վիպային վերադարձին, որում ամեն բան մանրամասն պատմել տուած էր, իւր կարգին կարենալ պատմելու իւր ընտանեաց· «Դեռ Պատրիարքարանը այսքան հանդիսաւոր նշանաուութ տեսած չէ եղեր· ժամը եօթնուկէսին ուրեք հատ Բերայի սքանչելի կառքերով Պատրիարքարան իջեր են· բոլոր եռոտիները Պատրիարքարանի մայր դրան առջեւ բարեւի կեցեր են, եւ առաջնորդեր են հիւրերը մինչեւ սանդխան գլուխը· Նախ Փոխանորդ հօր սենեակն ընդունուեր են, ուր սուրճ հրամցուեր է իրենց· ՈՒՈՒՇ խոշառեր են· Փոխանորդը աղօթքներ կատարեր է, եւ հարկ եղած արձանագրութիւնները կատարուելէ յետոյ եղեր են վերի մեծ սրահը· Պատրիարքը ընդուներ է զիրենք· հո՛ն ալ անոյշ հրամցուեր է, Պատրիարքը ո՛վ ըլլալ հարցուցեր է, Աստղիկ, եւ երբ խնցեր է թէ Անդրանիկ էֆէնտի Ֆէէրէնեանի աղջիկն ես, ըսեր է որ կը ճանչնայ զիս եւ թէ դրշոյն ես մեծ ազդեցութիւն ունեցած եմ ամբողջ հայ սերունդի մը վրայ· յետոյ ինքն եւս բարեմաղթութիւններ ըրեր է ձեզի համար, օրհներ է· ներկայք յոտնկայս ունինդրեր են իւր աղօթքներուն· պատկառելի ու մեծ հանդէս մը վերջապէս որոյ մէջ նշանարուած են էֆէնտիներ, պէյեր · · · ·» Այսպէս, այսպէս պատմած էր վարժապետը փրփրալից, յաւելցնելով նաեւ թէ ինչպէս իւրեանց քահանայն իւր կոչա խօսակցութեանը ներկայից ուշադրութիւնն էր գրաւած իւր վրայ, մինչ Նահապետեանցն այնքան համակրանք ազդած էր իւր ընտրեալի վարքով·

Կիրակի օր, նշանաուութեան չաբթուն, վարժապետին ընտանիքն ընդունեց շատ բարեմաղթու հիւրեր· վարժապետին բարեկամներն որք գրեթէ լեան էին զինք առարկելով թէ «խելքին հանած մարդ մ՚է», փութացին խոնարհ շնորհաւորանքներ, խմանալով այն «բարեբաղդ» խնամութիւնը զոր կը հաստատեր նա Նահապետեանց մեծահարուստ գերդաստանին հետ· Վարժապետն իւր շուրջը կը դանէր այժմ իւր պաշտօնակիցներէն շատերը զոսս տարիներէ ի վեր չէր տեսած· բայց անոնք իրմէ աւելի բարեբաղդ չէին եղած ուսուցչական ասպարեսս ասպարէզին մէջ· անոնցմէ շատեր փոխած էին իւրեանց արուեստը· վարժապետ մը օդնական-խմբագիր դարձած էր· մասնաւոր վարժարանի հիմնադիր-տնօրէն մը իւր վարժարանը բոլորած՝ պարզ դասատու մ՚էր եղած· ուրիշ պաշտօնակից մը փաստաբան, եւ մի ուրիշ գրավաճառ· Խմբագիրը կանխաւ կ՚խնդնէր վարժապետին թէ հարսանեաց փայլուն մէկ նկարագիրը պիտի ընէր եւ թէ իւր հարուստ փեսացուէն պարգեւ մը կ՚սպասէր ի փոխարէն· փոստարանը կը խնդրէր իրեն որ եթէ «էֆէնտին» դատ մը ունենայ, զինքը ներկայացնէ անպատճառ· պաշտօնակից մ՚ալ, հանդիսի մը արտօնագիրն առնելու համար իւր ըրած ձեռնարկներուն մէջ անյաջող, կ՚ապաւներ վարժապետին բարեխօսութեան որպէս զի «էֆէնտին» միջամուխ գործին· տող մը, տող մը «Մէարիֆի նազըրին» կը բաւէր·

բայց խնդրանքն անիրաւանալի էր· եւ ահա յանգուցն ուսուցիչ մ՚ալ կ՚աւելնար այս տարբերութեամբ որ վոխանակ խնդիրք մը բերելու առաջարկութիւն մը կը բերէր, եւ շահաւէտ· Բերայի մէջ գիշերօթիկ վարժարան մը պիտի բանային որ պիտի մրցէր Լիսէին հետ, Անդրանիկ Ֆիէֆրէեան տնօրէն պիտի ըլլար եւ ինք մատակարար· «գիշերցիկ, հրաշալի՛ խորհուրդ մ՚էր·» Վարժապետն եւ ոչ մէկուն խնդիրը մերժեց, ամենուն խոստացաւ, և ոչինչ կատարեց, բաւ մ՚իսկ չարտասանեց Արամին զանազան յանձնարարելու մասը·

Բոլոր այդ հիւրերը կ՚ընդունէր վարժապետն, որ պոքոչին յարմար սպասուհի մը բռնած էր մի քանի օրուան համար·

Թաղցիք գիշերները կուգային իրենց այցելութիւնը տալ· ընտանեօք կուգային մեծաւ մասամբ, իւրեանց աղջիկները միասին բերելով· «ճէյհէդ» կար դիտելու եւ ի՞նչ ձորձիրկ (trousseau)· Աստղիկ վառարանի գոհունակութեան մը հետ տաղտուկ կ՚զգար ի տես հանելով իւր չրջագգեստներն որք Բերա սրատրաստուած էին Արամի նշանակած վաճառատանց մէջ· «Ազաները» իրենց սենեակը թողով տիկնայք կ՚առանձնանային Աստղիկի խուցը, կ՚սքանչանային, կը հիանային անոր սնուցիկին վրայ· հարար բան կը հարցնէին, որոնց կարել տուած էր, քանի՞ կանայք իւրեանց բացակայութեամբ կը փայլէին Իսկիւտարի մէջ· կը տեսային ընտրհաւորութիւններ· «բարով վայլես, աղջիկս, սա հէնց հարարը նոր·» և Աստղիկի հասակակից աղջիկունք ցանկալից աչերով կը լափէին այդ ձոռ զգեստներն· մի միայն սա ֆաֆշն գլխարկը դնելու տեսնէ՝ բաւական էր ամուսնութիւնը բաղձալի ընել իրենց· Աստղիկի մայրն իւր կողմանէ հաճելի երեւնալու համար իւր հիւրերուն, Աստղիկի բաղդը կը մաղթէր անոնց աղջկանց, «տառաս» կուտար անոնց որք տեղնալու ձեւեր առնելով գետին կը խոնարհեցնէին իւրեանց աչերն առանց շնորհակալ ըլլալու·

ԻՍ.

Գեղեցիկ կիրակի օր մը տեղի ունեցաւ Նահապետեանց հարսանիքը, բոլոր Բերայի եւ բոլոր Պոլսոյ Թաղերու մէջ հայ ընտանեաց օրուան խօսքն ըլլալով այն· կը նախանձէին Աստղիկի բաղդին վրայ եւ չէին կրնար մեկնել այդ անհաւատալի խնամութիւնն Յակոբ էֆէնտիին եւ Անդրանիկ վարժապետին ընտանեաց միջեւ·

Սակայն նախանձէին կամ զրպարտէին՝ այդ հարսանիքը կատարուած էր, և չա՛ս պատկառելի կերպիւ· Հայոց Պատրիարքն օրհնած էր այդ միութիւնը, դրուատած էր—վերապահութեամբ—Յակոբ էֆէնտին իւր առաքինի մարդ եւ ֆէֆֆէնտի մ՚ալ Արամին ուղղած էր քանիցս կրկնելով թէ «Հարազատ որդի ընտանութիւն հօրն բերէ·» սակայն Սրբազան հայրը չէր թերացած քանի մը խրատական բառ ալ Աստղիկի ուղղելու պարտականութեան մէջ, առանց իւր բանաստեղծ հօր տաղանդին վրայ յիշատակութիւն մը ընելու, ինչ որ բարկութենէն ճամբեցուցած էր Անդրանիկ վարժապետը· Վեհաշուք հանդէս մ՚էր եղած բայց ոչ զուարճալից, հարսանեաց պարտղութիւնը երեկոյթին մէկ կարեւոր մասը դրաւած ըլլալով·

Եւրոպական տեղական թերթեր շնորհաւորած էին նորապսակ ամուսինները մի քանի տողերով, եւ այն տանն պոլսահայ մամլոյն գլուխը գտնուող Մ՚ուխ պարոնը կէս թանկագին սիւնակ նուիրած էր Նահապետեանց հարսանիքի նկարագրոյն՝ Ազգային լրոյ գլուխը դնելով զայն·

Հարսանեաց երեքշաբթի իրիկունն էր, Աստղիկ, Զարուհի եւ Արամ իւրեանց սենեկին մէջ հաւաքուած կ՚զրաղէին Եւրոպայէն հասած շնորհաւորական նամակները կարդալու, թղթատելու, զորս Արամ նախորդ օրուան թղթարերով ընդունած էր· բերարար այցեատուներ դիպուած էին սեղանին վրայ, իւրաքանչիւր շնորհաւորող երկու այցաքարտ յղած ըլլալով, մին Աստղիկին և միւսն Արամին համար· Զարուհի իւր քով ժողված էր բոլոր թերթերն եւ նոյնս սկսած էր ընթեռնուլ· բայց յանկարծ քրքիջ մ՚անեցաւ ընթերցման միջոցին, որ Արամն ու Աստղիկը հետաքրքրեց, հարցադրելով զինք բարձրաձայն վերստին կարդալ իրենց այդ նկարագիրը·

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ
(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

ՈՐԱՏՈՒ ԹՎԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐ

Ի. ԹԱՐԱԳՄԱՆԻ

Գին տարեկան 5 ռուբլի։ Կիսամեայ 3 ռուբլի։ Եռամսեայ 1 ռուբլի։ Ամսական 50 կոպեկ։

Գրավաճառներ՝ Ն. Ս. Ալեքսանդրեանցի գրատուն։

Գրասենեակ՝ Ալեքսանդրեանցի գրատան դիմաց։

Գրասենեակի ժամերը՝ առաւօտեան 9 մինչեւ 12։

Գրասենեակի հասցեն՝ Ի. Թարգմանի։

Ամսագրի գրասենեակ՝ Ալեքսանդրեանցի գրատան դիմաց։

Ամսագրի գրասենեակի ժամերը՝ առաւօտեան 9 մինչեւ 12։

Ամսագրի գրասենեակի հասցեն՝ Ի. Թարգմանի

ՊՈԼՍԵՑԻՔ ԵՒ ԹԻՖԼԻՍԻ ԹԵՐԹԵՐՆ

Աբեւելեան երկուշաբթի աւուր թուոյն մէջ Մշէն արտատպեալ հատուած մը կը խօսէր այն եռանդագին ցոյցի մասին, զոր ըրած են Վրացիք Բաֆֆիի թաղման առթիւ։ Մեծապէս գոհ ենք այսչափ պերճ փաստիւ ամօթահար ընելու Թիֆլիսի այն թերթերը, որք, դեռ քանի մը ամիս առաջ, չէին քաշուեր ծաղու առարկայ ընելու Պոլսոյ Հայերը, Վրաց գիտնական Պ. Դըմիտրի Բագրատէշին յայտնուած համակրանաց համար։ Այդ թերթերն արդեւոք այժմ պիտի զինա՞ն չառաջնորդեսցին խոստովանելու թէ Պոլսոյ Հայերը չատ աւելի հեռատես և խոհուն եղած են, քան թէ իրենք, Թիֆլիսի մեծատուներն։ Իրենք որ տեղւոյն վրայ աւելի լաւ կարող են ստուգել ու վկայել, թող ըսեն թէ Վրաց Իվերիա լրագիրը մինչեւ ցայսօր ըրա՞ծ է արդեւոք այնչափ համակրական ցոյց մը Հայոց նկատմամբ որպէս այժմ։ Թող ըսեն թէ արդեւոք նոյն Իվերիան չէ՞ը, զոր սովորապէս Հայոց նկատմամբ տածած զգացումներն, որպէս չատ անգամ, անտարբերութեան սահմանէն անդին անցած չէին երբեք։ Եթէ այդպէս է, հապա ի՞նչ խմաստ և շարժառիթ ունէին Թիֆլիսի պարբէկոներն (յարգելով զիրենք իրենց գործածած պատուանունով) երեկոյեան ու առանց բան մը ըմբռնելու հոսու, չրեա, պղտմիր ու այլ ածականներ շռայլելու մեզ։ Կը ցաւինք անկեղծ ցաւակցութեամբ այն յոռի սովորութեան համար, զոր ի վաղուց անտի ունեցած են գրեթէ միշտ Թիֆլիսի մեր պաշտօնակիցներն, այն է, փոխանակ իրենց անչափ թերութեանց վրայ հոգ տանելու՝ զբաղիլ մեր ունեցած պակասութեանց դատապետութեամբ, այն ևս այնպիսի պակասութեանց, որոց մի նմոյշը ցոյց տուինք մեր Պ. Դմիտրի Բագրատէշին մատուցած արժանի մեծարանքներով։

«Վրաց մամուլի այդ համակրական դիրքը աւելի քան ուրախալի է և միանգամայն ուշադրութեան արժանի» կ'ըսէ Մշէ։ ասկէ պարզ կը հետեւի որ առաջին անգամն է որ համակրութեան այսպիսի նշաններ ցոյց կուտայ Վրաց մամուլն Հայոց վերաբերմամբ։ ի՞նչպէս բացատրել այս երեւոյթը, թող պատասխանեն զմեզ դատապետող Թիֆլիսցի խմբագիրներն։

ՊՈԼՍԵՑԻ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՅՈՑ

Դեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իթիւճեան հեռաւեալ նամակը գրած է Ս. Փր'չի Հիւանդանոցին Պատմութեան հեղինակին։ Նամակը թէև անձնական, բայց պարունակած ընտիր խորհրդածութեանց պատճառաւ հրատարակութիւնը պատշաճ դատեցինք։

Սիրելիդ իմ,

Խորին ուշադրութեամբ ծայրէ ծայր ընթերցայ Ձեր «ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՅՈՑ» պատուական գործն. գործ արդարեւ արժանի մեծի գնահատման և չնորհակալութեան։

Եթէ կարելի լիներ ինձ մի առ մի նշանակել ասանօր Ձեր սոր գործոյն մէջ մեզ հանդիպեալ ինչ ինչ ուշագրաւ պարագաներ և նոցա իմ սրտի վերայ ունեցած տպաւորութիւններն բացատրել՝ այդ յոյժ երկար պիտի լիներ, բան մը որ դժբաղդաբար չներուիր ինձ մշտաղեղ այս վիճակիս մէջ, թէև մեծ լինի փափաքս։

Սակայն, կըսեմ, պէտք է կարդան ամեն կարգալ գիտցող Հայեր Ձեր «Ազէյոյն Ցիւռեայ Նկարագրէն» և գաղափար ունենան իրենց ժամանակակից անձանց և իրաց վերայ։ յայնժամ գործն ինքնին պիտի խօսի ընթերցողին, և աւելորդ պիտի համարուին ուրիշ խօսքեր։

Ա.յո՛, պէտք է կարդան «Ցիւռեայն» և ազգային կենաց մասին պիտի գիտնան չատ բան։ պիտի հանդիպին չատ խելացի անուններու՝ որոց անուանքն և յիշատակը մեր ամենուս յարգանաց և մեծարանաց արժանի պէտք է լինին և լռելեան իմն ուսուցիչ հանդիսանան մեզ թէ՝ ամեն ուսումէ անհամեմատ գերագոյն է Սէր Կրօնի և Ազգի, որով միայն կարեն մեծ գործեր երկնել, ծնանիլ, սնանիլ և ունենալ կեանք։

Պէտք է կարդալ «Ցիւռեայ Նկարագէն» և յանուն նախնեաց տիպար Հայ զաւակաց, Ազգին ճշմարիտ բարերարաց սիրելի անուններն, լաւ ճանչնալ և ըմբռնել անկեղծ ազգասիրութիւնը և որոշել բաղդաւոր կեղծ ազգասիրութենէն։

Կարդալով «Ցիւռեայն» ուսանիլ Ազգին հարազատ և հաւատարիմ զաւակ լինելուն հետ միանգամայն հանդիսանալ նմա վեհանձն տէր և լինել անձնուէր ծառայ։ Ուսանիլ ճշմարիտ մարդասիրութիւն, ստանալ նախանձաւորութիւն ազգային արժանապատուութեան, լինիլ գթած և ողորմած առ թշուառս, տուիչ զուարթառատ տրոց՝ որ Աստուծոյ սիրած տուրքն է։ Ուսանիլ խղճմտութեամբ ծառայել Ազգին՝ անոր օրհնութիւնը ժառանգելու համար։ ազգային ո՛ր և իցէ պաշտօնի գլուխ անցած ժամանակիս մեր նպատակն լինի Ազգային եկեղեցւոյն շահը, և երբէք անձին, եթէ չենք ուզեր տրխուր վախան ունենալ, որոյ օրինակը որպէս բազում անգամ ի բազում տեղիս՝ կ'նրեւէր նաև Ձեր Պատմութեան 240-41 երեսաց մէջ։ բարւոք, հաւատարիմ և միամիտ ծառայութեան մէջ միայն պէտք է գիտնալ անձին շահն ու փառքն։

Երբ պաշտօն առած եմք խօսելու կամ գրելու՝ խօսինք մեր հիւանդ վիճակին վրայ։ մեր հիւանդութիւն ի ներքս ի մեզ է, մեր վերքերն մեր ներսի գին են։ խօսինք արդարութիւնը, գրենք ճշմարտութիւնը։ չատ բաներ կը պակսին մեր ներքին նոյն իսկ առանին վիճակի բարւոքման մասին։ չատ ատուածահաճոյ գիւրին գործեր ունինք կատարելիք և անտարբեր ենք։ դիւրին են այլ կամք չկայ։ մինչեւ ցայսօր զիրար խաբելով անցուցինք և այսօր խաբուած ենք ամենքս ալ։ վերացեալ գաղափարներով դատեցինք ամեն բան, թեթեւութեամբ խորհեցանք ու գործեցինք և ահա ամեն ինչ յօդս ցնդելու վրայ է։ Հիւանդին անհաւատ բժիշկ լինելու պաշտօն ունեցողքս խոնարհեցանք ի կեղծաւորութիւն, շողոքորթեցինք զժողովուրդս և չարիք ու մոլութիւնք արմատացան ի նոսա։ այժմ եթէ ուզենք խօսիլ՝ «բժի՛շկ, բժշկեա զանձն քո» կառարկեն։ դաստիարակութեան սրբութիւնն պղծեցաւ խմատակներու ձեռքով։ կրօնի և բարոյականի դասերն աւելորդ համարեցան երբեմն, և այսօր չատ մը նոր ծաղիկներ հոտ չունին կրօնի, գոյն չունին բարոյականի։ ի՞նչ ըսեմ, ամենքս ալ խոտորեցանք ի միասին և անպիտանացանք։ ուր էր թէ գէթ յիսուն տարի, եւև դառնալիք և մեր նախնեաց գերեզմաններէն լոյս առնենք։ Վերջապէս, սիրելի՛ս, չատ տրխուր խորհրդածութիւններ կը պատճառէ Ձեր «Ցիւռեայն»։

Երբ սակայն անտարբերութեամբ կը նայինք «Ցիւռեայ Նկարագրէն» վերայ, որ մեզ համար յոյժ հետաքրքրական նկատուելու իրաւունքն ունի իբրեւ մեզ ժամանակակից մի գործ, չեմ կարող համոզուիլ թէ մեր ազգային ամբողջ կենաց նկարագիրն ինչպէս մեր ուշադրութեան առարկայ կրնայ լինել երբէք, և երբ ազգին կեանքն չենք ուզեր սերտել և ուսանիլ զբաղին և օգտիլ, չգիտեմ այլ ևս ի՞նչ կարծեն և առ ի՞նչ կը ծառայեն չոր ու ցամաք այնքան պերճախօսութիւնք։

Ազգային Հիւանդանոցի անունը մեր սրտին անմիջապէս զարնող անուններէն մին է։ երբ այդ Հաստատութիւնն այլ և այլ փոթորիկներէ ու ալեկոծութիւններէ վերջ այսօր խաղաղութեան նաւահանգիստն հասած կ'երեւի, պէտք և պարտք են մեզ առաւել քան երբէք մեծագոյն գուրգուրանօք զայն գրկել, ուր մանաւանդ կը գտնուի լուսոյ վառարան մը՝ որ եթէ երբեմն չորս հինգ ձիթապտղով և պատառ մը հացով ընտիր զաւակներ սնուցած ու ընծայած է Ազգին՝ այսօր առաւել մեծ արդիւնքներ կրնայ ընծայել։ Հիւանդանոցի անցեալ և ներկայ պատմութիւնը դէմ յանդիման կը խօսին այսօր ի հրապարակի և քան զամենայն ազդողագոյն՝ Հաստատութիւնն լինքն կը խօսի։ կը խօսուի նաև նորա վերաշինութիւնն իսկ, և յուսալից եմք թէ խօսքը չուտ պիտի փոխուի ի գործ՝ յայդողութեամբն Աստուծոյ։

Մեր ազգային նուիրական այս Տան մասին խորհելով այսպէս, մանաւանդ մեր ներկայ պաշտօնին բնութեամբ չատ լաւ ճանչնալով և համոզուած լինելով թէ ի՞նչ մեծ բան կ'արժէ եղեր մեզ համար այդ Հաստատութիւնն՝ երախտագիտական պարտաւորութիւն մը կը զգամք օրհնել Ազգային անզուգական այս Հաստատութեան Մեծ Բարերար Օսմանեան՝ գթած Սուլթաններու մեկ յիշատակն, որպէս և զարեհչակ անուն ներկայ Օգոստափառ Վեհապետին մերոյ։

Օրհնեալ լինին և յիշատակք համայն Բարերարաց՝ որք յանուանէ կը փայլին ի Պատմութեան Ձերում։ լի եմք երախտագիտութեամբ առ բարեսիրտ Անդամս ներկայ պատուական Հոգաբարձութեան, որք յաւէտ արժանի են ազգովին շնորհակալութեան։ Ապաքէն թէ՛ Ձեր Պատմութեան և թէ՛ Հոգաբարձութեան Տեղեկագրին մէջ տեսնուած թուանշանաց չարքերը զօրաւոր վկայներ են արդի Հոգաբարձութեան գործունէութեան և խղճմտութեան, որուն մեծ պատիւ կը բերեն։ և Ազգին համար ալ մեծամեծ վիճակագրութիւն կը պատճառեն։

Կը շնորհաւորեմք նաև, սիրելիդ իմ, զՁեզ և զպատուական գործ Ձեր, որոյ ի Ցառաջաբանին անուշն ինչ ծառայութեանս փոխարէն մեզ ընծայեալ շնորհակալութեան դէմ շնորհակալութիւնս յայտնելով, կը հարցնեմ սակայն, «ի՞նչ ըրի ես»։—Դէպ մը հինուամին ու կցկտուր տեղեկներ ու փոշոտ թղթեր թափեցի Ձեր առաջ, թերահաւատելով սակայն թէ այն փոշիներու մէջէն այսպիսի պայծառ լոյս մը պիտի կարենալիք ընծայել Ազգին, որ առաւել ջնջի և յստակ աչօք պիտի կարողանայ տեսնել ու գնել իւր սիրելի Հաստատութեան ծագումէն մինչեւ ցայսօր անցած դարձած իրողութիւններն։

Ուրեմն, Սիրելիս, մե՛նք Ձեզ շնորհակալ եմք, զի Դուք գործեցիք, և գործ մի բարի գործեցիք։ չա՛տ ապրիք։ անտարակոյս Ազնուաշուք Հոգաբարձութեան և Հաստատութեան համայն բարերարաց հետ Դուք ևս Ձեր առատ բաժինը պիտի ունենայք այն սրտագին օրհնութեանց մրմունջներուն մէջ՝ որք եէտի Դուլէի դրսի մեր Տան պատսպարեալ հարիւրներով խղճալեաց և որոց սրտերէն ամեն օր կ'երթան կը բարձրանան դէպ յերկինս։

Եւ նոքա, որք թշուառաց դատը կը պաշտպանեն որ և իցէ եղանակաւ՝ խիստ հաճոյական մի պաշտօն կատարած լինելով արժանի են պաշտպանութեան և սիրոյն Յիսուսի՝ միոյ միանոյ և մեծագոյն Պաշտպանին անկելոց և թշուառաց։ Մ.Ռ. Իե. 40։

Ողջունիւ անկեղծ սիրոյ
Մնամ աղօթարար
ԳԷՈՐԳ Վ. ԻԹԻԹԻՃԵԱՆ

12 մայիս 1888
ի Պատրիարքարան

ԿԱՆԱՆՑ ԲԺԻՇԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Փարիզէ նոր դարձած էր բժշկութեան վիպասագիրն ի ծոցին, տասն և չորս տարի չրջելէ ետք անոր տպմակալից փողոցներուն մէջ։ Իրմէ վերջ գնացողներն իրմէ աւելի աւարտած ու Պոլիս դարձած էին։ ինքը միայն աճապարելու պէտք չէր տեսած։ Կրցածին չափ չատ զբօսնուլ՝ այս եղած էր իւր նշանաբանը, ցորչափ հոգսերեն քանին իր ուսմանց ծախքը վճարելու վստահութեամբ՝ իր անառակութեանց ծախքը միայն կը հոգար իրմէ մեծամիտ ձգուութեամբ։

Ի՞նչ բանի կը ծառայէր դրամն իր ապուշ ու անմիտ հօրը, որ մէկ դրուշը միւսին վրայ դնելով, կծծի ու ագահ յամառութեամբ դիզեր էր այդ հարստութիւնն զոր ինքը Փարիզի ցոփութեաց մէջ այնքան բաղ գիտէր վայելել։ Ցաքուդէն յոգնեցուցիչ դասախօսութիւնները, միրաբուժական ահարկու գործողութիւններն, անգամանալի գաբշահոտ փորձերն իրեն համար չէին։ Ինքը ուսանողաց արուարձանին խռովայոյզ ու խառնաձաց կեանքը միայն կ'ուսումնասիրէր իր անձին վրայ, իր մարմնոյն մէջ ներմուծելով Բաթիէ Լաթէնի ապահանեալ երիտասարդութեան ժառը։ Այս էր ահա իր բժշկական բոլոր պարապումն, ու տարիներ կը յաջորդէին իրարու արագասահ, անընդհատ հաճոյքներով ու վայելքներով։

Իր ընտանեաց ուղղած նամակները արտայոտ խոստումներու երկար չարք մ'էր միայն։ իր խօսքին նայելով, չատուց անցուցեր էր տոքթորութեան քննութիւններն և լոկ գործնական բժշկութիւնը սորվելու համար կը կենար ի Փարիզ։ այս ինչ վիրաբուժական գործողութեան ներկայ գտնուած էր, այն ինչ հիւանդանոցին մէջ պաշտօն ստացեր էր, ու ընտանեաց պատրանքը կը շարունակուէր այս պանծալի պատմութիւններէն շլացած։

Հայրը, պաղ գլխով մարդ, մտքովը կը ծիծաղէր այն նորակ բժիշկներուն վրայ որք 7-8 տարուան մէջ ուսումնին կ'աւարտեն ու Պոլիս կը դառնան։ Ի՞նչպէս ոգէտ ժողովուրդն ինքզինքը կը յանձնէր այս հարբեկիներուն խնամքը։ Իր կարծիքը, մինչեւ իւր որդւոյն վերադարձը պէտք էր սպասել հիւանդ ըլլալու համար։ Այս հաւատքով կը շարունակէր կանոնաւորութեամբ ուղարկել անոր տարեկան թոշակը։ Հիսակ այդ թոշակը թերեւս անբաւական էր, քանի որ տոքթոր եղած էր զաւակն ու այդ տիտղոսին համեմատ դիրք մ'ունենալ կը պարտէր։ և իր բոլոր ագահութեան հակառակ յաւելում մ'ըրած էր անոր յատկացուած տարեկան գումարին վրայ։

Բայց սակայն ու որդւոյն սէրն ամեն անգամ կը մաքառէին իւր սրտին մէջ երբ վճարմանց ժամանակը գար։ երբեմն կը մտածէր թէ իւր որդին ալ չա՛ռ կ'ուշացնէր վերադարձն և թէ անխելքութիւն էր յետաձգել Պոլսոյ մէջ իրեն սպասող հիւանդաց այցելութիւնը։

Տիլպէրեան Սողոմոն աղան տարիքն առնելով հաշուոյ մարդ ըլլալէ դադրած չէր։ Իր որդւոյն մեկնելէն 10 տարի վերջը, իր տումարներէն կը գտնէր թէ, բաղդաբեալ տոկոսը վրան աւելցնելով, զահին կոմեութեանը յատկացուցած սակայ չորս հազար եօթն հարիւր ոսկւոյ պտտառելի գումարին կը հասնէր։ հառաչանք մը, սակայ հառաչանք մը, ծերունի վաշխառուին բերանէն կ'ելնէր՝ այս թուանշանին արտասանութեանը։ Բայց բանը գնացող մարդ էր միշտ։ կը խորհէր թէ իւր որդին՝ արուեստին մէջ աննման՝ Պոլիս դալուն պէս բժշկական դասուն մէջ առաջնակարգ դիրք մը պիտի գրաւէր։ ինքն՝ իրեն կը հաշուէր թէ օրական առնուազն 6 ոսկի չահելով երկու տարուան մէջ իր ծախսած բոլոր դումարը «էվէլ էվէլօք» պիտի ձեռք բերուէր։ ու այս խելական հաշիւը կը դարմաներ կը մեղմէր իր կորուսեալ ոսկիներուն ցաւն ու կը գգուէր իր չահմանլ մարդու անձնասիրութիւնը։ Զաւակը բժիշկ ընելու գաղափարը, ապրուիթեանը մէջտեղն կատարած առեւտրոց ամենէն չահաւորը լինիլ կը խոստանար։

Անդին երիտասարդը կ'զբօսնուր իր մարմնոյն ու հոգւոյն քսակին բոլոր տոկունութիւնները, իր զգայարանց բոլոր ապականութիւնները։ Ո՛վ պիտի ճանչնար Սողոմոն ազգային աղան այդ փարիզցի անառակի հագուստներուն ու ձեւերուն տակ։ Գունագեղ, բարեկազմ և առոյգ պատանի մ'էր է, բոլոր ոտք կոխեց առաջին անգամ Փարիզի կիսվէշ քաղաքատակին վրայ։ հիմա նիհար ու բարակ մարդ մ'էր։ որուն դէմքդէն ու գալուկ դէմքը որամայր մտքովը մը կ'ամփոփուէր։ վերջին նորաձեւութեան սանձեւան։ Աչքին կոպերը կարած քնատութենէն, նայուածքը տարտամ ու անտարբեր, հեգնող բայց ողորմելի պատկեր մը, այս մնացած էր ահա առէր զուարթ պատանիէն։ Այն առաջի օրէն ի վեր յորում յաջողած էր քնութիւն մը, միակ քնութիւն մը անցուցնել բժշկական Համալսարանին մէջ, միաքն ինկած ատեն կամ լաւագոյն զբօսանք մը չի գտած ժամանակ միայն կ'երթար երբեմն ունկնդրել դասախօսութեանց։ Բանիցս քնութիւններէ մերժուելէ յետոյ ա՛լ քնութեան մտնելէ ալ ետ կեցեր էր։ կը խորհէր որ ատոնց չատ ունէր իր առջեւը։ երիտասարդ բժիշկները փոտահութեան արժանի չէին, տարիքնին առածները միայն յաջողութեան կոչուած են, և այս խարխուլ վասան իր ծոյլ ու մեղկ ընթացքն իրրեւ թէ կարդարացնէր։

Այսպէսով, Փարիզ եկող հայ ուսանողներուն երէցն ու մէկ քանիներուն աւագնորդը դարձեր էր։

Ամենքը կը ճանչէին զինքը։ կ'երթխու�մի լուսագոյն ընկերն էր։ նորեկներն անոր յանձնարարութեամբը կը վարձէին իրենց սենեակը կամ ճաշարանը կ'որոշէին։ ինքը Փարիզցի դարձած՝ կը ծիծաղէր այս անփորձ պարոններուն վրայ։ Իր բոլոր ջանքը ցոփակեաց ու շռայլ ուսանողաց ձեւերը ձեռք բերելու յատկացած էր։ Այդ մեծ Բարելոնին մէջ ուր կորուսեալ ազկանք կը վխտան, զատեր էր իրեն ընկերու հի մը ինչպէս պարտ է ընել ամեն ուսանող և զոր ծիծաղելի յոխորտանօք կը ներկայացնէր իր հայ բարեկամներուն, ըսելով Ֆրանսերէն լեզուաւ։

—Պարոններ, ի՞մ կինս է։

Անառակ մը չ'էր սակայն բառին նշանակութեանը, այլ անառակներուն վրայ զմայլող մը։ Իր տարեկցած ուղեկին համար պարծենալու մեծագոյն նիւթն, իր միակ տենչն՝ անոնց վարքը, բարքը, սովորութիւններն ուսնենալու մէջ էր։ Մարդս միշտ պիտի ապացուցանէ թէ կապիկ սերած է։

Այսպէս մինչեւ ուրիշներ Փարիզ կուգային, կ'ուսանէին և կը մեկնէին, ինքզինքն գամուած մնացեր էր հոն իրրեւ թէ տիզմի մէջ թաթիրուած ըլլար և ամեն վարկեան խորհս մղուէր անոր մէջ։ ընտանեաց, ծանօթ դէմքերու տեսութեան, ծննդեան վայրերու կարօտը մոքէն անգամ չէր անցուներ։ Փարիզի ցեխին մէջ ծնած ճճի մը ոչ այնքան իրեն յարմար միջոցներ պիտի գտնէր քան թէ այս հայու տղան այդ քաղաքին մէջ։

Ցանկարծ հօրը մահուան լուրն ստացաւ իր տարեկան թոշակին վերջանալուն գոյժին հետ։ Սողոմոն աղան հարուստ ճանչցուած էր ամենէն։ Իր ծանօթ ագահութեան համար միայն վարկի ու վստահութեան արիացեր էր։ Իբր ապահով և պարկեշտ մարդ մը, շատեր ստակ տուած էին նմա պահելու ի փոխարէն մէկ մէկ պարտատուրհակի։ Սակայն այն էր որ Սողոմոն աղան իւր որդւոյն պատճառած ծախքերէն ու մէկ քանի առեւտրական ձախորդ գործողութիւններէ փճացած, ուանդ տրուած սակայներն անգամ սպառեր և ճիշդ ժամանակն մեռեր էր, ա՛ռանց սակայն զաւակին օրական վեց ոսկի չահիլը տեսնելու։

Զբաւորութեան կեանքն սկսաւ երիտասարդին համար այնքան ուելի դժնդակ որքան չռայլ ապրուստի մը կը յաջորդէր։

Իր զբօսանաց ընկերներուն ոչ մէկուն կրնար խոստովանիլ այս յանկարծական աղքատութիւնն, ուսկից մեծագոյն յանցանք գործած ըլլալ աւելի կ'ուշնար։

Իր զայրոյթն օրագահիկ հացի կարօտ մնալէն աւելի իր հաճոյալից կեանքէն բաժնուելուն համար եղաւ։ անոյ մը չափ քովի սակարկը դեռ քչչուեցաւ, փարանեալ, առանց որոշում մը տալու, կարգադրութիւն մը ընելու։ չի կրնալով դեռ իւր չբաւորութեան համոզիլ։ բայց ներքնութիւնն երկարեալ չքմայի մը պէս զինքը չորս կողմէն կաշկանդեց։ ամենուն պարտք ըրաւ գիտնալով հանդերձ որ անկարող էր իր պարտքերն հատուցանելու։ պարտատոհանջները չատցան, ձայներնին բարձրացուցին։ մէջերնուն խոտասիրտ մը մինչեւ զինքը բանտ դնելու չափ սպառնացաւ։

Վատասիրտ անձ էր, իր գլխուն ճարը մտածելու, գտնելու անկարող։ Բնաւորութեանը մէջ հայ ուսանողներ կային որոց ո՛չ քովը գացած էր եւ ոչ երբէք մտերմութիւն հաստատած անոնց հետ։ Այս յուսահատական վիճակին մէջ անոնց ապաւինեցաւ։ Անոնցմէ մին մանաւանդ իրեն գթաց և օգնեց։ անոր խորհրդովը քաջալերուած թողուց իր բնակարանն և կարասիներն։ իր ընկերուհին թողլու պէտք չի մնաց, վասն զի արդէն մեկնած էր դրամական չփութութեանց լուրն առնլուն պէս։

Ամեն սենեակ հինգերորդ դատիկոնները մէջ միայն կար, ու ճարահատ՝ ստանաց վրայ թառող թռչուններու պէս մթին ու խոնաւ փողոցի մը մէջ, բաքա՛ստան տան մը բարձրագոյն յարկը անկիւն մը գտաց մտաւ։

Հոն վերատին սկսաւ շարունակել իր ուսումը։ բայց ապրելու գծուարութիւնն առաջին ու գլխաւոր զրաղումն եղաւ իրեն։ Շատ գիշեր լոյս չուներեցաւ սենեկին մէջ, չատ անգամ ողորմութիւն բաշխող պանդոկներուն դրան առջեւ սպասաց առանց համարձակելու ողորմութիւն խնդրելու, անօթի էր անշուշտ։ այդ միջոցին ճանչցաւ ստակին կարեւորութիւնը։ յետին խնայողութեան գաստապարտուած, ամեն գնած նիւթերը միշտ անհաւատալի կերպիւ սուղ թուեցան իր պարապ քսակին։ յիրաւի, այս մայրաքաղաքն ազքատաց բնակելու տեղը չէր։

Պոլիս դառնալ, այս եղաւ այնուհետեւ իր միակ յոյսն ու մտածումը։

Հայ ուսանողաց բարեսրտութեան ապաստանած՝ կրցաւ աւարտել վերջապէս իր բժշկական ուսումն չորս երկար տարիներէ վերջը, վասն զի թշուառութեան տարիներու պէս ոչինչ կայ երկար տեւող աշխարհս վրայ։

Առջի սրամտութիւնն ու յիշողութիւնը չունէր, բայց քննիչները ներողամիտ էին ու բաղդն յաջող։ պատահեցաւ որ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՅՍԷՐԻ

Պէչ գուլաճլըգ քէպիր Դասթամուն օրդանը, էլլի պին ատէտ։
Պէչ գուլաճլըգ սաղիր Դասթամուն օրդանը, էլլի պին ատէտ։
Պէչ գուլաճլըգ թէրպիւէ իբի, պէչ պին ատէտ։
Իպզիր օրդանը, իւչ պին ատէտ։
Նիզամիյէ մուլթապ ֆապրիգասը իչիւն պէրվէճճի պալա տէօրթ գալէմ օրդան միւպալեա օլունճաղընտան, ինթասընա թարիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէտմէլերի իլան օլունուր։

14 մայիս 1888 1774
Նօ. 7 3—3

Ուղղագրութիւնն ա՛ռ լուսանկար և արտէսպասէս

ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԻՑ

Ժ. ԱԼԻԷՓԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Մովային Նախարարութեան

(Պահչէ քապու Ճէլալ Պէյ խանի դամ, ԹԻ- 2)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յանձնարարեալս, այս անգամ մի երանելոյ՝ ոչ միայն հասատատած եւ լուսանկարաց վերարերեալ ամէն պէտքերու համար։ Յանձնարարը խիստ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառաց մարբութեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին Մանքվէնի չոր բրաքներ նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վէնիայի եւ Բարիզի ցուցանանդէսներէ ասկի եւ արծաթի չքաղաքներով օժտեալ է՝ Ֆալէրի չոր բրաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բրանները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարը փորձով հասատատած են։ կը զբաղուի օրգելթիֆի, չտնարը նուռա եւ բառաթօն, ապպիւնի լաւ տեսակ թուղթեր, բռանբլէնէ եւ ապպիէ եւ քառթօն տուռսիէ բիւվէթներ, մանիֆէսթի լայեր եւ գունաւոր լայտերներ ու չասէներ եւ ամէն տեսակ դեղորայք։

Ֆալէրի բրաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարը կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձել սոյն բրաքները։

Մթերանոցս Ֆալէրի եւ Մոնքվէնի Բրաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Բուլգարիի համար միակն կեդրոնատեղին է։ 1668

ՄԻ՛ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ

ԱՌՈՒՑՆ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենացներն ի ԳԱԼԱԹԻԱ, Եւրոքէք Գալաթրըմ, 120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
ԲԵՐԱ, Կալաթա Սերայի Լիսէին դէմ
ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ Վինկէրի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաքիրեան) 1761

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԶԷԼ ՀԱՍՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՏՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ դեղեցիկ և հասատատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ
ԱՅՑԵՏՈՒՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանկորդաց դիմելութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինանճըլար-Եօղուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւ եւ։

736

ԲԱՐԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէյլէօուլ, Մէլբուրնէ և Օտէսայի գծեր

Անուանք	Գներ	Նաւատեղեաց
Ալա Ոֆիա	3,000	Գէնք
Աղապան	2,500	Ռոմբոս
Աղամիա	2,500	Գրուիչչանք
Լազանիա	2,500	Ուիլքս
Մասիլիա	3,500	Մարշ
Բուլգիա	2,800	Ֆոթթրէլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ
1886 Գործակալք

ՍԴԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵԶՈՒՐ

(ԱՐՄԱՂ)

ՏԱԿԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԻՆԻՆԿԱՒԷՋ ԵՂԲԱՐՑ

ԱՄԵՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի Մ. ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆԲԻ

Վիվոտա, Վիզապիս խան, Գալաթիա, Իլդիկ խանի քով

ՍԴԻՆՖԷԼՏԻ գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐԱՔ քաղաքին մէջ (Իտալիա), առաջնակարգ հասատատութիւն մէջ՝ 1832ին հիմնեալ, և Աւստրահունգարիոյ միւս գործերի գործարանաց արտադրման մէջ առաջին դիրք կը բռնէ։

Սդինֆէլտի գործարանն 1887ին արտադրեցած է 45,000 հարիւրապատիկ։ 1713

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէյօղլու Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս չրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիէն, Իտալիէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով զրկուի։

Զր հանուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

Ա. Զ Դ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ծխողներու վերարերեալ առարկայից մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառատանց թիւ Կ. Պոլսոյ հասատատած եմ յիսերանոց մը իմ սիգարէթիկ ճշմարիտ թուղթերէս։

JOB

Պ. ժան Լուսիֆէտանի վաճառատունն ի Գալաթիա, 17, Մահմուտիէ փողոց։ Ցայսմհետէ կրնան անոր դիմել իրենց ընելիք յանձնարարութեանց համար։ Ապահով պիտի լինին թէ չպիտի խաբուին կեղծերու ծախող վաճառականներէ, որք անխղճութեամբ կը խաբդախեն մեր թուղթերը։

Ինչ ինչ տոչեալ բանակութեանց համար, գործարանին գնով պիտի վաճառուի իրենց։ 1400 26—31

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կաղային. ամենագդաւ դարման ընդդէմ արեան ակարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲՈՒՅՐ ԶՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինարի, 2, Պոմբէ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալ են ԳԱՌԱՎԻՆ եւ ԲԵՌԴԻՐԻԴԻ։ Ասա խան, 4, Մաքսի փողոց, Գալաթիայ կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ 621

ՍՐԹԻՒԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՇ

ԸՆԴ ԴԷ ԱՆԷՆ, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Գներ	Անուանք	Գներ
Ալպանա	2,000	Լէբանոն	4,500
Ալդիէս	3,000	Մարէնգո	4,300
Արկո	1,300	Մարսիլիա	2,500
Զատանա	3,500	Մէյս	2,000
Զորոմիտ	2,200	Նէրս	2,000
Զուավ	2,000	Պէթլլս	5,000
Գէլրա	2,600	Օլանա	3,000
Գալիցա	2,500	Օգրանդ	4,500
Գամբշ	2,400	Պէրս	2,000
Գաբ	2,000	Բաղիքիզ	1,200
Գոմ	2,700	Բալէրմ	3,200
Ցեռ	2,500	Բանդեր	1,700
Տոմինա	1,800	Գիրգ	2,800
Էնսաբ	2,600	Բիսպէ	4,400
Դրագ	3,600	Բինալա	5,200
Թալբոն	800	Բալա	3,000
Թիռ	1,700	Բոմանա	5,500
Թալմինկ	1,800	Բոսէս	3,500
Կարլէս	5,500	Պալէրմ	4,000
Կէգանա	2,200	Պաքշ	2,000
Կոզ	1,800	Սիլվիս	2,000
Կրոսնա	2,200	Սարէնգա	4,300
Հանկ		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսը	3,000
Հիսալիս	3,000	Թրիկէ	1,300
Հիւմմերդ	1,200	Թալէռ	2,800
Ձիռս	2,300	Քանդ	3,600
Միէրս	2,000	Եէսոս	1,600
Քօնիա	2,200	Զէրա	3 000
Լեռ	2,000	Զէրս	4,100

Կրօնս չոգենաւը, նաւապետ Ոան, ընդհանուր վաճառքով Հալէն եւ Անվերսէն ասա հասած, պատրաստ և Օտեսա ուղեւորած է։

Մասինիս չոգենաւը, նաւապետ Հոնսրն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն և Անվերսէն ասա հասած է։

Եիռս չոգենաւը ընդհանուր վաճառքով ապրժիմ կը բեռնաւորի ի Հալ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

Ֆ. ՀԻՆՏ ԵՒ ՈՒԻԼՍՈՆ
Գործակալք
Թիւ 87-13, Բիւշիւք Միլլէթ խան Գալաթիա
1601

ՖՐԷՏ· ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՇ

Գլխ. կանոնաւորագիս կը բռնի Լիվերբուլ և Ամերիկայ գծի։

Անուանք	Գներ	Անուանք	Գներ
Ալճերիան	2500	Ֆաֆնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզիան	2500	Ֆլավիան	3700
Աթենեան	2500	Իսպերիան	5500
Աբեսինեան	3700	Իսպիրիան	5500
Գարմանիան	6000	Իտալիան	5500
Գուլիարիան	6000	Լեսոթիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրգեան	2500
Սարէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օնտրիոյ	700
Էմիրէզ	3700	Բէրսիան	3800
Ֆինլանդ	3700	Վալենսիան	6800
Ֆլորիդիան	3700	Վիրջինեան	6800

Անիենան չոգենաւը, նաւապետ Քրիսթիան, Օտեսայէն ասա կ'սպասէ ամսոյս 31ին ուղղակի Լիվերբուլ համար պիտի բեռնաւորի։

Ֆլորիդան չոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսն, Լիվերբուլէն ընդհանուր վաճառքով յունիս 3ին ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՅՈՒՐՑ ԼԱՆՏՈՒՆԻՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա։

Նաւատեղք, Պարոնայք Ֆրէթ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

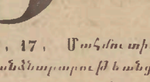

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԷԼԷՕՈՒԼ և ՄԷԼԲՈՒՐՆԷ ԳԾԻ ԲԱՌԱՆ ԸՆԿԵՐ

Անուանք	Գներ	Անուանք	Գներ
Քանդիա	4200	Սֆինքս	300
Ֆերու	4000	Օսարիս	300
Օսմանիի	4000	Նեբրթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բիրա	3000
Թիրա	3250	Լոգիս	800
Մարկաբա	3250	Ոլինա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Բիրա չոգենաւը, նաւապետ Ֆորիսդը, մայիս ամսոյ 9էն ի 31ին ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիլիամ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ
1691

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԵՆԻՐ ԴԷ ՖԱՄԻՅԻ

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՅՑ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880ին կազմեալ՝ ի Լիոն նստարան Միգիֆիոս որ Պէլէսի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 55 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունք են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վճարակատարութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ· Պ. ՀԻՎԼԻՆ, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ.
Պ. ԱԼԼԷՌ, Նախկին տնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՖՈՒԷ, Նախկին շահագրգիռ ընկերակից ի Լիոն.
ՊՈՍ, հասատատուս ի Լիոն. ԳԼԷՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԳԵԼ, կալուածատէր ի Լիոն· ՌՈՆ, հասատատուս ի Լիոն. ԺԻՆԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՀԷՆ, հաշուակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ· Մ· ԱԼԼԷՌ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

Լ'ԱՎԵՆԻՐ ԴԷ ՖԱՄԻՅԻ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հասատատուած է նպաստելու համար փոքր ինչ յոգուրեան, աբաց զարգացումմ՝ ունեցած է իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել դրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ մի և թէ ամենայն հաւասար վճարներու։ (կարելի է ստորագրել ամենայն մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբ, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուեսան այնպիսի գործողութեամբ որոր ամէն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւններ պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտա, ընդհանրապէս, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, իրեւ մը կանուխ կամ թէ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմագիմի են, ինչպէս շարժական արժէքից և փոխ տրուած գրամագլխոյ ապահովագրութիւն, կորուստեալ գրամագլխոյ մի վերակազմութիւն, Իրաշխատութիւնք և Գիւղվճարք՝ փոխառութեանց և շարտարարութեանց մէջ գործածուած գրամագլխոյ, Մանկանց համար Օփիտք, Հանգստեան մտուկ ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է ինապոդութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան տարեկան ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Անմնական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնքն ալ հետզհետէ կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին Մարդ կրնայ ստորագրել այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ անմնական վճարք մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամնական բռնիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արեւելքի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտատուութի մը, որք կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներու, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամնական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1· 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տարեկան տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ

2· 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս

3· 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասնեւրորդով։

Դան· Անջեալ տարեշրջանին մէջ հինգ ֆրանքի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամնական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 ֆրանքէն վերի, և ասլով տոկոսներ որք երթալով կ'ուժգնեն մինչեւ վճարման օրը։

Դան· կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամնական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան։

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Դուէսի Ֆոնսիէէն, կամ 1871 ի Վիլլ տը Բառիէն, կամ Վիլլ տը Մոռսլիէն։ (այս երեք տարեմուտքէ վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆոնսիէռ մը՝ 500 ֆրանքոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանանդի պարտատիրոջ մը, չորքարերութիւն 1883ի· Վերջապէս, ի փոխարէն ամնական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի·

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879 ի Ֆոնսիէռ կամ Գոմիւնալ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իրոգէ-բէռ Օպլիկասիոնի մը (Գրէտի Ֆոնսիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բռնիմներն ամնական են և 2 ֆրանքի· առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի· կը դադրին երբ մուրհակը վաստի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին· առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամնական բռնիմները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԵՆԻՐ ԴԷ ՖԱՄԻՅԻ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւապէս կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հետեւելով շահագիտման կամ առեւտրական ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած գրամ ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և Նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու։ այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, պնդելս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանագրագրութեան համար դիմել առ Պերտու Եէր, Ամիարեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պահչէ-Գաւռա, Պոլիս։ 1081

ՔՈՀԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ԳԱՂՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ՝ ԱՐԳԻՒՆԷՆԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԶՈՒՐ ԶԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պէտրպանդ որ Սոռով

1304 Մէֆիր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալը—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ռնվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Զիթլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանանման հանքաջուրերէն գերազանց է, չիշերու մէջ կը դրուի ընդ հսկողութեամբ Տր· Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վսեմ· Նախարարին։ Մէն մի եղէնեղ կրելու է քինին բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամէն չիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովելէ մարդասական խորհրդին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յղացաբի մէջ։ չաբարախտի և փամփուշտային խոմութեանց մէջ։

Զիթլի չատ օգտակար հանքաջուրմ'է, սեղանի համար պատուական ջուրմ'է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են հանճարակի հիւանդութեանց առն։ Իրենց առաջնութեան նախանձախնդիր ամէնքը ջրշեղներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախասիրեցեր սիրէր համարին Զիթլին։

Զիթլին կը գ։բացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պէպոնով սնող մանուկները կաթէ կտրելու է։

Զիթլի ջուրը չաբախնէ երկու անգամ կը զրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ· Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղի Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մատնաշէջ՝—Բերա, Փ Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169·—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դեղապահ, 24, Եէնի ճամի փողոց։—Ֆ· Թէրմիսան, դեղագործ, Ճղալ օղլու, Պարսկական դեղանատան մօտ—Աչքպէյ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր։—Գալաթիա, Պ. Մաղոյգօ, վաճառական, Մայիրզա փողոց, 34։—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան։—Թէրապիա, Սապա Սբօնթորալօ։—Պէշիքտէրէ, Սոդիրաքի Թէսխարիտի, վաճառական։—Գատը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիբա։—Իւսկիւտար, Սղալրաքի Նուրբերալօ, դեղագործ։

Գարագ չիշերը եւ կ'առնուին։

1054

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ[illegible] և Թ[illegible] [illegible]
Բանկ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յաստաբիկայ շոգենաւն է Սէրենի որ մայիս 2ին Մարսիլիայէն և մայիս 9ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա կրթալիք յաստաբիկայ շոգենաւն է Մէրշ որ պիտի մեկնի մայիս 14ին։

Ա[illegible] և [illegible]

Նաւուղղեալ, ուղղագրութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՆՈՒԹԷ ԲԸՂՃԻ,
Թիւ 17-18 Գիւշիւք Միլլէթ
1606 Մահմանէ փողոց, Թիւ 14

Արտօնատէր Ս. ՏՈՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 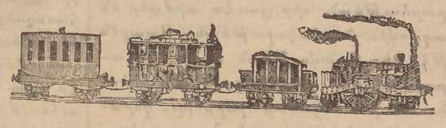 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻԼՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻԼԻՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46
	Առաւօտ												Իրիկուն										
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կ. Պոլիս	6	15	6	49	7	17	7	45	8	15	8	41	9	10	10	11	10	37	11	10	11	38	1	49
Գիւմիւշ-գաբու	6	27	6	58	7	26	7	54	8	26	8	50	9	19	10	20	10	46	11	19	11	47	1	58
Եէնի-գաբու	6	32	7	2	7	30	7	58	...	8	54	9	23	10	24	10	50	11	23	11	51	2	2
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6	39	7	8	7	36	8	4	...	9	...	9	29	10	30	10	56	11	29	11	57	2	8
Եէնի-գուլէ	6	44	7	12	7	40	8	9	8	37	9	4	9	32	10	34	10	59	11	33	12		2	12
Մադրիգիւլ	6	57	7	24	7	51	8	21	8	52	9	16	...	...	10	46	...	...	11	45	...	...	2	24
Ա. Ստեփանօ	...	...	7	33	...	8	30	9	4	9	25	...	...	10	55	...	...	...	11	55	...	...	2	33
Բիւշիւք Չէք	...	...	...	...	...	9	14	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12	3	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41	43	45
	Առաւօտ																Իրիկուն						
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.
Բիւշիւք Չէք	...